

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 70 LS

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 70 LS

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Innhold

1	Innledning og sammendrag	5	2.7.6	Klage	15
			2.7.7	Administrative sanksjoner og straff	15
2	Midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall som følge av koronautbruddet	8	2.7.8	Betaling og innkreving	16
			2.7.9	Offentlighet om støttetildeling	16
2.1	Bakgrunn	8	2.8	Økonomiske virkninger	16
2.2	Kompensasjonsordninger for bedrifter i andre land	8	3	Håndtering av permitterte ansatte i private tjeneste- ordninger	18
2.3	Forslag til midlertidig tilskuddsordning	9	3.1	Bakgrunn	18
2.3.1	Formålet med ordningen	9	3.2	Gjeldende rett	18
2.3.2	Overordnet om løsningen	9	3.3	Finanstilsynets tilrådning	19
2.3.3	Virkeområde	10	3.4	Departementets vurdering	19
2.3.4	Vilkår for å motta tilskudd	10	3.5	Økonomiske og administrative konsekvenser	21
2.3.5	Tilskuddets størrelse	11	4	CO₂-avgift på naturgass og LPG	23
2.4	Varighet	12	5	Utsatt forfallstidspunkt for særlige avgifter (drivstoffbransjen og bryggerinæringen)	25
2.5	EØS-rettslige vurderinger av den foreslåtte ordningen	12	6	Avviklingen av totalisator- avgiften	27
2.6	Administrasjon av ordningen	13	A – Forslag til lovvedtak	29	
2.7	Forvaltnings- og betalingsregler ...	13	B – Forslag til stortingsvedtak	34	
2.7.1	Søknad og kontroll	13			
2.7.2	Om skatteforvaltningslovens anvendelse	14			
2.7.3	Tilskuddsmyndighetens innhenting av opplysninger fra andre offentlige myndigheter mv.	14			
2.7.4	Søknad om tilskudd, opplysningsplikt for søkeren	15			
2.7.5	Vedtak om tilskudd	15			

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 70 LS

(2019–2020)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak og stortingsvedtak)

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

*Tilråding fra Finansdepartementet 3. april 2020,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning og sammendrag

Midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall som følge av koronautbruddet

Norsk økonomi opplever nå et alvorlig tilbakeslag, med kraftig fall i verdiskapingen, sterk vekst i antall permitterte og konsekvenser for store deler av næringslivet. Koronakrisen er global, og har

store konsekvenser for internasjonal handel og økonomi. Aktiviteten i mange virksomheter i Norge er stengt ned eller sterkt redusert som følge av ulike tiltak som skal begrense smitten. Regjering og Storting har gjennom de siste ukene kommet med omfattende tiltak rettet mot næringslivet, som utsatt skatt, garanti- og låneord-

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsettingsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

ninger og lettelser i permitteringsregelverket. Disse ordningene har vært viktige for å sikre foretakene rask likviditet og lettelser i de variable kostnadene. I Prop. 67 S (2019–2020) skisserte Finansdepartementet en ordning med kontant støtte til foretak som er sterkt rammet av smitteverntiltakene. Hensikten med ordningen er å holde flere foretak flytende og utenfor konkurs. I den nye ordningen kan foretak få en økonomisk kompensasjon i de månedene aktiviteten holdes nede.

Under tilskuddsordningen kan foretak søke staten om kompensasjon for tapt omsetning som følge av virusutbruddet og smitteverntiltakene. Støtteintensiteten fastsettes ut fra størrelsen på uunngåelige faste kostnader i hvert enkelt foretak. Slike kostnader vil blant annet omfatte strøm, husleie og nettorente. Støtten vil stå i forhold til omsetningsnedgangen i det enkelte foretak, og foretak som er nedstengt som følge av statlige vedtak kan få en høyere kompensasjonsgrad. Ordningen skal gjelde for mars, april og mai 2020, og utbetalingene vil skje månedlig og etterskuddsvis.

Regjeringen er opptatt av at tilskuddsordningen skal treffe bredt. Det er likevel rimelig å sørge for at næringer og foretak som ikke kan anses å være påvirket av virusutbruddet, ikke mottar støtte. Tilskuddsordningen kan benyttes sammen med garanti- og låneordningen for små og mellomstore bedrifter.

Skatteetaten skal være tilskuddsmyndighet og forvalte ordningen. Den skal etableres på svært kort tid, og det må legges stor vekt på effektivitet både ved utviklingen av ordningen og saksbehandlingen. Fastsetting og utbetaling av tilskudd i tilskuddsordningen skal skje gjennom en søknadsordning. Det skal utvikles en digital løsning hvor søknadsberettigede kan søke om støtte og søknaden i stor grad behandles automatisk. Ordningen skal komme seriøse foretak til gode, og det er viktig for legitimiteten til ordningen at det etableres gode mekanismer for kontroll, og tiltak mot misbruk og utnyttelse av ordningen. Det legges opp til en ordning med risikobasert kontroll, både i forbindelse med tildelingen av støtte og i form av etterkontroll.

Fordi Skatteetaten skal være tilskuddsmyndighet, må forvaltningen av ordningen i stor grad bygge på etatens eksisterende systemer og rutiner, som er tilpasset regelverket i skatteforvaltningsloven. Det er også nødvendig at etaten kan forholde seg til et regelverk den kjenner godt. Departementet foreslår derfor at skatteforvaltningsloven skal gjelde for tilskuddsordningen så langt den passer, i stedet for forvaltningsloven.

Loven gir regler om blant annet kontroll, endring av vedtak og klage. Departementet foreslår at det i forskrift kan gis forvaltningsregler som utfyller og fraviker reglene i skatteforvaltningsloven. Det foreslås egne regler i den nye loven om innhenting av nødvendige opplysninger fra offentlige myndigheter mv. og fra søkeren. Det foreslås også regler om administrative sanksjoner. Tilskuddsmottaker som forsettlig eller grovt uaktsomt gir tilskuddsmyndigheten uriktige eller ufullstendige opplysninger, kan ilegges sanksjon som skal beregnes til 30 eller 60 prosent av tilskuddet som uberettiget er mottatt. Det foreslås også at straffeloven §§ 378 til 380 om skattesvik gis tilsvarende anvendelse når tilskuddsmottaker forsettlig eller grovt uaktsomt gir tilskuddsmyndigheten uriktige eller ufullstendige opplysninger. Det foreslås også at departementet kan gi forskrift om betaling og innkreving av tilskudd.

Håndteringen av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger

Finansdepartementet foreslår midlertidige endringer i innskuddspensjonsloven, tjenestepensjonsloven, foretakspensjonsloven og forsikringsavtaleloven slik at arbeidsgivere i privat sektor kan beslutte at permitterte ansatte skal kunne fortsette som medlemmer i pensjonsordningen. Adgangen til å beslutte dette skal gjelde for de arbeidsgivere som i dag har ordninger hvor ansatte skal meldes ut av pensjonsordningen dersom de permitteres som følge av driftsinnskrenkninger mv. Fordelen for de ansatte ved å fortsatt være medlemmer av pensjonsordningen og ikke meldes ut ved permittering, er at arbeidsgiver betaler for administrasjon og forvaltning av den ansattes pensjonsmidler så lenge de ansatte er medlemmer i ordningen. Det foreslås at arbeidsgiver ikke skal ha plikt til å betale innskudd eller premie til alderspensjonssparing eller risikoforsikringer i form av innskuddsfritak ved uførhet eller eventuelle uføre- og etterlattedekninger for de permitterte ansatte. Permitterte ansatte som ikke får videreført sine dekninger, får i stedet rett til å tegne fortsettelsesforsikring. Formålet med lovforslaget er å legge til rette for at flere arbeidsgivere kan la sine ansatte beholde medlemskap i pensjonsordningen under permittering.

CO₂-avgift på naturgass og LPG

Fritaket for CO₂-avgift på naturgass og LPG til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser ble avviklet 1. januar

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

2020. Stortingets forutsetning i anmodningsvedtak nr. 447 av 31. mars 2020 følges opp ved å sette avgiften på naturgass og LPG til slik anvendelse til null fra 1. april 2020. Forslaget vil omfatte både kvotepliktige og ikke-kvotepliktige virksomheter. I tråd med Stortingets forutsetning tas det sikte på at avgiftssatsen trappes opp til 25 pst. av det generelle avgiftsnivået i CO₂-avgiften på naturgass og LPG i 2021, til 50 pst. i 2022, til 75 pst. i 2023 og til 100 pst. fra og med 2024.

Utsatt forfallstidspunkt for særavgifter (drivstoffbransjen og bryggerinæringen)

Departementet vil ved forskriftendringer følge opp Stortingets anmodningsvedtak nr. 448 og 449 av 31. mars 2020 om å utsette innbetalingen av

særavgifter for drivstoffbransjen og bryggerinæringen. Det foreslås en endring i skattebetalingsloven § 10-40 tredje ledd slik at departementet gis adgang til i forskrift å gi regler om avvikende forfallstidspunkt for enkelte situasjoner.

Oppheve totalisatoravgiften for 2020

Som en konsekvens av virusutbruddet har det etter 12. mars ikke vært tillatt å arrangere hestevæddeløp i Norge. Dette har medført en nedgang i Norsk Rikstotos omsetning, noe som igjen vil kunne medføre reduserte tilskudd til norsk hestnæring. For å unngå at totalisatoravgiften begrenser Norsk Rikstotos mulighet til å dele ut tilskudd i 2020 foreslås avgiften opphevet for 2020.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

2 Midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall som følge av koronautbruddet

2.1 Bakgrunn

Norsk økonomi opplever nå et alvorlig tilbakeslag, med kraftig fall i verdiskapingen, sterk vekst i antall permitterte og konsekvenser for store deler av næringslivet. Koronakrisen er global, og har store konsekvenser for internasjonal handel og økonomi. Aktiviteten i mange virksomheter i Norge er stengt ned eller sterkt redusert som følge av ulike tiltak som skal begrense smitten, slik som forbud fra helsemyndighetene og råd om å begrense sosial kontakt og reisevirksomhet. Stengte skoler og barnehager gjør at foreldre ikke kan jobbe fullt fordi de må passe barn, og i deler av næringslivet begrenses produksjonen av mangel på innsatsvarer. I tillegg har sykefraværet økt kraftig. Forbruket har falt markert, og det er ventet at næringslivet vil utsette investeringer. Etterspørselen fra utlandet er også svekket, noe som forsterker nedgangen for norsk næringsliv. Varehandel, hotell, restaurant og reiseliv, transport, deler av industrien, personlige tjenester og flere andre bransjer opplever nå betydelig svikt i omsetningen.

Regjeringen og Stortinget har gjennom de siste ukene kommet med omfattende tiltak rettet mot næringslivet, som utsatt skatt, garanti- og låneordninger og lettelse i permitteringsreguleringen. Disse ordningene har vært viktige for å sikre virksomhetene rask likviditet og lettelse i de variable kostnadene. I Prop. 67 S (2019–2020) skisserte Finansdepartementet en ordning med kontantstøtte til foretak som er sterkt rammet av smitteverntiltakene. Målet for ordningen er å holde flere foretak flytende og utenfor konkurs. I den nye ordningen kan foretak få en økonomisk kompensasjon i de månedene som er preget av strenge smitteverntiltak.

2.2 Kompensasjonsordninger for bedrifter i andre land

Flere land har annonsert eller vedtatt tiltak som har som formål å midlertidig kompensere bedrif-

ter for i hovedsak faste kostnader, eksempelvis husleie. Disse retter seg særlig mot små og mellomstore bedrifter og mot næringer hardt rammet av virusutbruddet. Nedenfor gis en beskrivelse av noen av disse tiltakene. Tiltak rettet mot lønnskompensasjon, eller skatte-, garanti- og låneordninger for å avhjelpe likviditetssituasjonen i bedrifter, er ikke omtalt.

Danmark vil innføre en ordning hvor bedrifter på tvers av bransjer kan få kompensasjon for faste utgifter, forutsatt et fall i omsetning innenlands på mer enn 40 pst. som følge av virusutbruddet. Kompensasjonen skal gjelde for dokumenterbare, faste utgifter, og vil utgjøre mellom 25 og 80 pst. av de relevante kostnadene avhengig av omsetningsfall. Forventet omsetningsnedgang beregnes for hele eller deler av perioden fom. 9. mars tom. 8. juni med referanse til samme periode i 2019. Bedrifter som har måttet stenge som følge av direkte pålegg av myndighetene, kan få dekket 100 pst. av faste utgifter så lenge påbudet gjelder. Det gis ikke kompensasjon dersom de faste kostnadene utgjør mindre enn 25 000 danske kroner i perioden. Maksimal kompensasjon er 60 mill. danske kroner per bedrift i perioden. Tilskuddet vil i ettertid bli kontrollert mot rapportering av merverdiavgift og kan bli regulert i henhold til det faktiske omsetningstapet. Statlige utgifter til ordningen beregnes til totalt 40 mrd. danske kroner. Ordningen innebærer statsstøtte og må godkjennes av Europakommisjonen.

Sverige har annonsert en ordning som har som formål å redusere faste leieutgifter for bedrifter i spesielt utsatte næringer, som eksempelvis hotell- og restaurantnæringen. Utleiere som i perioden 1. april til 30. juni senker den faste husleien for leietakere i de utsatte bransjene, kan i ettertid søke om kompensasjon for deler av husleiereduksjonen. Staten vil dekke opptil 50 pst. av reduksjonen, men maksimalt 25 pst. av den opprinnelige faste husleien. Det er satt av 5 mrd. svenske kroner til ordningen, som er under utarbeidelse og må godkjennes av Europakommisjonen.

Storbritannia har to ulike tilskuddsordninger for små og mellomstore bedrifter. Den ene ord-

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

ningen retter seg mot utsatte næringer som eksempelvis varehandel og reiseliv, mens den andre ordningen retter seg mot små bedrifter. Begge ordningene forutsetter at bedriftene i utgangspunktet kvalifiserer for bestemte skatteordninger. Bedrifter i utsatte næringer som er kvalifisert for en midlertidig ordning som gir skattefritak, og som har årlig husleie på opptil 51.000 britiske pund, kan få tilskudd på opptil 25 000 pund per eiendom. Små bedrifter som mottar skattelette under bestemte eksisterende ordninger, kan få tilskudd på 10 000 britiske pund for å kunne håndtere løpende kostnader. Tilskudd utbetales av lokale myndigheter, som vil få refundert beløpene av nasjonale myndigheter. Det er satt av 600 mill. britiske pund til tilskuddsordninger til små og mellomstore bedrifter påvirket av virusutbruddet. Storbritannia har fått godkjent støtteordningene til små og mellomstore bedrifter, inkludert tilskudd, under EUs midlertidige rammeverk for statsstøtteordninger som gjelder for økonomiske tiltak i forbindelse med virusutbruddet.

Tyskland vil gi tilskudd til små bedrifter i alle bransjer, inkludert selvstendig næringsdrivende. Ordningen gjelder for bedrifter med inntil ti ansatte. Engangsutbetalingene skal særlig skal gå til å dekke faste utgifter som husleie. Beløpene vil være opptil 9 000 euro for tre måneder for bedrifter med opptil fem ansatte, og opptil 15 000 euro for tre måneder for bedrifter med opptil ti ansatte. Det er satt av 50 mrd. euro til ordningen. Delstatene har ansvar for å administrere ordningen. Tyskland har fått godkjent ordningen under EUs midlertidige rammeverk for statsstøtte. I tillegg har flere av de tyske delstatene etablert egne tilskuddsordninger for små til mellomstore bedrifter, hvor tilskuddene varierer fra 3.000 euro til 60.000 euro, avhengig av antall ansatte.

Også Frankrike vil gi tilskudd til små bedrifter for å hjelpe dem med løpende kostnader. Bedriftene kan ha maksimalt ti ansatte, deres årlige omsetning må ikke overstige 1 mill. euro, og årlig overskudd må ikke overstige 60 000 euro. Bedriftene må enten ha blitt stengt som følge av smitteverntiltak eller ha opplevd at månedlig omsetning i mars 2020 falt med minst 50 pst. sammenliknet med samme periode i fjor. Bedriftene kan få direkte støtte på 1 500 euro. En tilleggsstøtte på 2 000 euro kan innvilges for å unngå konkurs. Det er satt av 1,7 mrd. euro til ordningen. Europakommisjonen har godkjent tilskuddsordningen under det midlertidige rammeverket for statsstøtte.

2.3 Forslag til midlertidig tilskuddsordning

2.3.1 Formålet med ordningen

Formålet med ordningen er å hindre at ellers levedyktige foretak går konkurs som følge av virusutbruddet og smitteverntiltakene som er innført som følge av dette. Slik kan arbeidsplasser trykkes, oppsigelser unngås og aktiviteten i økonomien kan raskt ta seg opp igjen når de akutte smitteverntiltakene lettes på.

I dialogen regjeringen har hatt med NHO, Virke, SMB Norge, Finans Norge og LO, er det kommet frem at en betydelig del av næringslivet er rammet av nedgangen. Regjeringen er opptatt av at tilskuddsordningen skal treffe bredt. Det er likevel viktig å sørge for at næringer og foretak som ikke kan anses å være påvirket av virusutbruddet, ikke mottar støtte. De som har mottatt eller vil motta direkte støtte via andre koronarelaterte støtteordninger, er i utgangspunktet heller ikke i målgruppen. Tilskuddsordningen kan benyttes sammen med garanti- og låneordningen for små og mellomstore bedrifter.

Foretak med virksomhet som er stengt ned som følge av direkte smittevernregulering, står i en særstilling. Staten har et særlig ansvar for foretak som møter statlig pålegg om å stenge. Det har derfor vært viktig å kompensere disse foretakene i større grad.

Departementet legger opp til å evaluere tilskuddsordningen. Blant annet vil antallet konkurser og oppbud i målgruppen som følge av virusutbruddet og smitteverntiltakene og utviklingen i arbeidsmarkedet danne et grunnlag for en vurdering om tiltaket har hatt ønsket effekt.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall § 1.

2.3.2 Overordnet om løsningen

Ordningen vil være en søknadsbasert tilskuddsordning, og midlene som tildeles i ordningen vil være kompensasjon for tapt omsetning. Av den grunn vil tilskuddet også være å anse som skattepliktig inntekt. Støtteintensiteten fastsettes ut fra størrelsen på uunngåelige faste kostnader i hvert enkelt foretak. Ordningen gjelder for mars, april og mai, og utbetalingene vil skje månedlig og etterskuddsvis. Bedriftene må søke om støtte for én måned av gangen, og første utbetaling foretas så raskt som mulig i april og utmåles ut fra oppgitte tall for mars.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

2.3.3 Virkeområde

Regjeringens intensjon er å omfatte foretak hjemmehørende i Norge som opplever et betydelig fall i omsetning på grunn av virusutbruddet og smitteverntiltakene som er innført i Norge.

Det foreslås derfor at ordningen i utgangspunktet skal gjelde for selskap som er registrert i Foretaksregisteret med hjemmel i foretaksregisterloven § 2-1, samt enkeltpersonforetak registrert i Enhetsregisteret. Det foreslås også et vilkår om at selskapet må ha ansatte. Det gjøres unntak fra dette vilkåret for enkeltpersonforetak der innehaveren har inntekten fra foretaket som sin hovedinntekt. Det samme unntaket vil gjelde for ansvarlige selskap der minst en av deltakerne har inntekten fra foretaket som sin hovedinntekt. Det foreslås videre at det skal være et krav at foretaket er skattepliktig til Norge. For selskap som er egne skattesubjekter innebærer det at selskapet må være skattemessig hjemmehørende i Norge. For selskap med deltakerfastsetting må deltakerne være skattepliktig til Norge for inntektene fra selskapet. Filialer av utenlandske selskap omfattes av ordningen dersom virksomheten som drives i Norge, er skattepliktig hit.

Det foreslås videre at virksomheten må ha blitt registrert i foretaksregisteret senest 1. mars 2020. Det kan bidra til å begrense risikoen for misbruk av ordningen.

Det er ønskelig at ordningen favner bredt. Kravet til omsetningsnedgang som følge av koronautbruddet vil trolig i seg selv avgrense mot enkelte næringer. Likevel kan det være riktig å unnta noen næringer.

Det foreslås at selskap som driver petroleumsutvinning og -produksjon, samt produksjon, overføring og distribusjon av kraft, ikke skal omfattes av ordningen. Olje- og kraftprodusentene opplever lave salgspriser, men produksjonen er ikke vesentlig svekket og selskapene har dermed løpende inntjening. Det er heller ikke uvanlig med store svingninger i salgsprisene i disse næringene. Selskapene har over tid høstet gevinster fra grunnrente og bør normalt ha god likviditet. Nettselskaper har regulert inntektsramme og vil dermed ikke stå overfor inntektsbortfall som følge av virusutbruddet.

I tillegg anser vi at finansforetak og andre selskap med investeringsvirksomhet som hovedformål, ikke er påvirket av virusutbruddet på samme måte, og på denne bakgrunn ikke skal være omfattet. Det samme kan gjelde for utenriks varetransport på sjø.

Enkelte bransjer og foretak som kan benytte seg av bransjespesifikke støtteordninger som er

etablert for å avhjelpe konsekvensene av utbruddet, skal heller ikke omfattes. Dette gjelder private barnehager, luftfartsselskaper og frivillige organisasjoner.

Foretak som er heleid av stat, fylkeskommune eller kommune, og hvor hoveddelen av virksomheten målt i omsetning ikke er i konkurranse med andre, bør heller ikke omfattes. Foretak som er heleid av stat, fylkeskommune eller kommune og hvor hoveddelen av virksomheten målt i omsetning er i konkurranse med andre, bør omfattes av ordningen.

Bestemmelsene om hvilke foretaksformer som skal være omfattet av ordningen og krav om registrering foreslås fastsatt ved lov. Det foreslås at departementet gis fullmakt til å gi forskrifter om nærmere avgrensning av virkeområdet, herunder avgrensning mot visse næringer og mot foretak eid av det offentlige.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall §§ 2 og 3.

2.3.4 Vilkår for å motta tilskudd

For å kvalifisere for tilskudd må omsetningen i foretaket ha falt som følge av virusutbruddet og smitteverntiltakene. Tilskuddsordningen gjelder både foretak som har fått pålegg om å stenge sin virksomhet gjennom statlige smittevernvedtak, foretak som opplever at driften hemmes av manglende leveranser eller mangel på arbeidskraft som følge av virusutbruddet, og foretak som opplever svekket etterspørsel på grunn av virusutbruddet. Videre må fallet i omsetning være av en viss størrelse. Det settes derfor en terskelverdi for redusert omsetning på 30 pst. for å komme inn under ordningen. Ettersom de strenge smitteverntiltakene ble innført 12. mars, vil omsetningen i mars også være påvirket av tiden før utbruddet. For å ta høyde for dette settes terskelverdien for mars til 20 pst. Foretak som har opplevd et mindre fall i omsetning enn terskelen, kvalifiserer ikke for tilskudd. Reduksjonen i omsetning måles i prosent ut fra omsetning i måneden det søkes støtte for i forhold til omsetningen i en normal og sammenlignbar periode. Hvordan reduksjonen i omsetning skal fastsettes, vil bli nærmere konkretisert i forskrift og vil fremgå tydelig i søknadsportalen. Selskapene vil selv oppgi tall for omsetning, og det som oppgis vil bli kontrollsjekket mot ulike historiske nøkkeltall for selskapet og for selskap innenfor samme næring, i den grad det er mulig. Se omtale lenger ned.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Med omsetning menes inntekter fra salg av varer og tjenester. Som omsetning regnes ikke inntekt eller avkastning fra kapital, fast eiendom eller andre finansielle eiendeler. Andre mottatte offentlige tilskudd og inntektssikring som er gitt i forbindelse med virusutbruddet skal medregnes i månedens omsetning. Slike ordninger kan omfatte blant annet støtteordninger for kultursektoren og midler som tildeles av Innovasjon Norge. Departementet vil i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvordan omsetning og omsetningsfall skal fastsettes.

For å målrette støtten mest mulig til dem som trenger den, etableres det regler med sikte på å utelukke foretak som ikke kan sies å være omfattet av formålet med ordningen, eller hvor det er fare for kriminalitet og misbruk. Ordningen har ikke til hensikt å omfatte foretak som var i økonomiske vanskeligheter før virusutbruddet, og midlene skal ikke gå til foretak som er under konkursbehandling. Ordningen skal heller ikke komme foretak som driver ulovlig, til gode. Departementet vil også vurdere om det er mulig å legge inn tiltak for å hindre at midlene blir ført ut av landet. Det vil bli vurdert sikkerhetsmekanismer med sikte på å hindre omgåelse, både i form av tildelingskriterier som utelukker selskap direkte fra ordningen, og bruk av opplysninger for bedre kontroll.

Det er viktig å skjerme ordningen mot misbruk. Ordningen skal komme det seriøse næringslivet til gode. Risikoen for forsøk på misbruk vil være betydelig. Det gjelder generelt at ordninger som innebærer kontantutbetalinger er særlig utsatt for misbruk. Departementet legger vekt på at ordningene vil ha flere kontrollpunkter, både når søknadene behandles og i etterkant. Etterlevelse og kontroll er nærmere beskrevet nedenfor i punkt 2.7.1.

Det foreslås derfor en relativt vid forskriftshjemmel, slik at det raskt kan gjennomføres endringer som kan motvirke misbruk.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall § 4.

2.3.5 Tilskuddets størrelse

I utmålingen av tilskuddet skal det tas hensyn til hvor hardt rammet foretaket er av virusutbruddet. Tilskuddet vil derfor bli gradert etter hvor mye omsetningen har blitt redusert i det enkelte foretak. Tilskuddet utmåles med utgangspunkt i de faste, uunngåelige kostnadene i foretaket, og foretak får høyere støtte jo høyere de uunngåelige

faste kostnadene er. På denne måten tas det hensyn til at foretak med relativt høye faste kostnader er mer sårbare for omsetningssvikt enn foretak med lavere faste kostnader. Tilskuddet vil maksimalt utgjøre 90 pst. av de uunngåelige, faste kostnadene for foretakene som er stengt ned ved statlig vedtak, og 80 pst. for andre foretak.

Når andelen det kompenseres for, heretter kalt justeringsfaktoren, ikke settes til 100 pst. for de foretakene som er stengt ned, er dette begrunnet i at også andre aktører bør ta del i dugnaden. Kreditorer til foretak som er rammet av akutte smittevernstiltak, for eksempel gårdeiere og banker, forventes å ta sin del av samfunnsansvaret for at ellers levedyktige foretak ikke går over ende på grunn av midlertidige hendelser slik som koronaviruset.

Som uunngåelige, faste kostnader regnes leie av lokale, lys og varme, vann og avløp, forsikring, leie av utstyr og transportmidler, samt netto rentekostnader. Det vurderes å sette en begrensning på kostnader til leie av lokale og til gjeldsrenter. Departementet vil derfor ha adgang gjennom forskrift til å bestemme at slike kostnader nedskaleres med en gitt faktor.

Som uunngåelige kostnader regnes kostnader som ikke kan reduseres på kort sikt i takt med aktivitetsnivået. Kostnadene må kunne dokumenteres med kontrakt, avtale o.l. inngått før 1. mars. Kostnader nevnt her, som knytter seg til tidsbegrensede oppdrag, leveranser o.l., vil ikke medregnes som faste, uunngåelige kostnader. Det gjelder for eksempel korttidsleie av utstyr i forbindelse med pågående oppdrag. Kostnader som nevnt her som varierer med aktivitetsnivået, for eksempel variabel komponent av husleie som avhenger av leietakers omsetning eller variable komponenter i forsikringspremie, regnes heller ikke som uunngåelige, faste kostnader. Kostnadene må periodiseres etter vanlige regnskapsprinsipper.

Mange foretak har redusert bruken av arbeidskraft betydelig, men ikke 100 prosent, for å unngå at virksomheten må stenge helt. Dette vil typisk gjelde virksomheter med stort omsetningsbortfall (80–100 pst.), der det likevel er nødvendig med en viss bemanning. Departementet påpeker at det vil være særlig krevende å la faste kostnader i form av lønnskostnader inngå som kvalifiserte kostnader i ordningen. Det vil være krevende for støttmottaker og forvaltningsmyndighetene å vurdere hvilke lønnskostnader som reelt er uunngåelige. Muligheten for å inkludere slike lønnskostnader vil derfor kunne gi betydelig høyere administrative kostnader ved ordningen og

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

forsinke saksbehandlingen der søknad behandles manuelt. Departementet vil vurdere om, og eventuelt hvordan, hensynet til å medregne uunngåelige lønnskostnader kan ivaretas i modellen fra og med april 2020.

Foretak som er nedstengt ved statlig vedtak, og som etter annet lovverk er avskåret fra å permittere (f.eks. ut fra dyrevernhensyn), kan regne nødvendige kostnader etter post 5000 (lønn mv.) og 5400 (arbeidsgiveravgift) som uunngåelig fast kostnad.

Departementet vil i forskrift gi nærmere bestemmelser om hva som vil regnes som uunngåelige faste kostnader.

Tilskuddet for selskap som opplever omsetningsfall på 30 pst. eller mer beregnes ut fra *uunngåelige faste kostnader*, fratrukket en *egenandel*, multiplisert med *omsetningsfall* i prosent og multiplisert med en *justeringsfaktor*.

Tilskudd = Oms. fall i % × (uunng. faste kost. – egenandel) × just. faktor

Justeringsfaktoren er andelen av kostnadene som dekkes, som beskrevet over. Egenandelen settes til 0 kroner for virksomheter som har fått pålegg om å stenge og 10 000 kroner for øvrige foretak. Egenandelen kan forstås som et bunnfradrag i kostnadsgrunnlaget.

2.3.5.1 Nedre og øvre grense for tilskuddsbeløp per foretak

Kompensasjonsbeløp under en nedre grense på 5 000 kroner utbetales ikke. Den nedre grensen settes til 5000 kroner for alle foretak. Formålet med en nedre grense er å redusere de administrative kostnadene ved ordningen, ved at systemet ikke belastes med et høyt antall søknader om beløp som er så lave at støtten vil ha liten betydning selv for små foretak. Departementet mener dette formålet oppnås med en grense på 5 000 kroner.

Sammen med egenandelen i tilskuddet tilsier dette at et myndighetsstengt foretak vil få utbetalt støtte når beregnet tilskudd overstiger 5 000 kroner, mens andre foretak vil få utbetalt støtte når de uunngåelige faste kostnadene overstiger 10 000 og den beregnede kompensasjonen overstiger 5 000.

Departementet vil vurdere behovet og mulighetene for å begrense maksimalt tilskudd gjennom ordningen, enten per måned eller samlet for perioden støtteordningen gjelder. En slik grense vil kunne fastsettes i forskrift. Departementet tar sikte på en grense på 30 mill. kroner per foretak per måned. Selskap som inngår i konsern reiser

særlige problemstillinger, blant annet for beregningen av tilskudd. Departementet vil vurdere om en maksimumsgrense for støtte skal gjelde samlet for konsern som foretaket inngår i. Det foreslås at departementet gis hjemmel til å gi forskrift om dette.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall § 5.

2.4 Varighet

Ordningens varighet er satt til tre måneder. Ordningen vil kunne forlenges ved behov. Det foreslås at Kongen kan gi forskrift om forlengelse. Behovet for støtte kan vise seg å bli endret utover i støtteperioden. Innretningen av ordningen kan derfor bli justert underveis, blant annet med sikte på å forsterke insentivene for å få aktiviteten opp dersom den økonomiske situasjonen og smitteverntiltakene gir grunnlag for det.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall § 3.

2.5 EØS-rettslige vurderinger av den foreslåtte ordningen

Ordningen må utformes slik at den er i tråd med EØS-reglene om offentlig støtte. EØS-avtalen artikkel 61 (2) (b) åpner for at det etableres kompensasjonsordninger der foretak som har lidt et omsetningstap på grunn av en eksepsjonell hendelse, slik som utbruddet av koronavirus, kompenseres for hele eller deler av sitt omsetningstap. Det er i prinsippet adgang til å dekke opptil 100 pst. av det omsetningstapet som skyldes den eksepsjonelle hendelsen.

Det stilles forholdsvis strenge krav til dokumentasjon av støtteberettiget tap og beregning av støttebeløp. Dessuten stilles det krav til likebehandling, som skal forhindre vilkårlig forskjellsbehandling. Avgrensninger mot visse typer foretak eller sektorer må derfor kunne begrunnes objektivt, sett i lys av støtteordningens formål. Det samme gjelder bruk av vilkår som innebærer forskjellsbehandling mellom selskap som omfattes av ordningen, slik som f.eks. differensierte støttesatser og liknende. Det antas at en avgrensning av ordningen mot næringer som ikke er nevneverdig berørt av virusutbruddet, eller som mottar støtte gjennom andre bransjespesifikke ordninger etablert som følge av virusutbruddet, vil måtte anses

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

som objektivt begrunnet. Likeledes en differensiering av støtteintensiteten basert på foretakets uunngeelige, faste kostnader, ettersom dette reflekterer selskapets evne til å bære omsetningstapet selv.

Støtteordningen vil imidlertid måtte notifiseres til og godkjennes av ESA før den kan iverksettes. Det kan derfor ikke utelukkes at det må gjøres enkelte justeringer i ordningen for at ESA skal kunne godkjenne den.

2.6 Administrasjon av ordningen

Departementet foreslår at Skatteetaten skal være tilskuddsmyndighet, med ansvaret for forvaltning av den midlertidige tilskuddsordningen. Skatteetatens ansvar omfatter blant annet veiledning, behandling av søknader om støtte, vedtak, registrering av vedtak, utbetaling og tilbakebetaling av tilskudd, oppfølging og kontroll. Skattedirektoratet vil være klageinstans.

Skatteetaten må også sørge for utvikling og drift av digitale tjenester som er nødvendige for å forvalte tilskuddsordningen. Det kan være aktuelt å benytte løsninger hos andre virksomheter, herunder banknæringen og Digitaliseringsdirektoratet (Altinn-funksjonalitet og identifikasjonsløsninger).

Skatteetatens kostnader til forvaltning av ordningen, inkludert kostnader hos samarbeidende virksomheter, er samlet sett estimert til 100 mill. kroner, jf. omtale i Prop. 73 S (2019–2020). Dette inkluderer blant annet IT-utvikling og -forvaltning, saksbehandling av søknader, klagesaksbehandling, veiledning og kontroll. Anslaget er usikkert og utarbeidet på kort tid. Det kan derfor bli behov for å komme tilbake med forslag om bevilgningsmessige justeringer på et senere tidspunkt. Dermed ordningen får lengre varighet, jf. punkt 2.4, vil kostnadene øke.

Den midlertidige tilskuddsordningen er kommet på plass raskt, og forvaltningen av den vil være en ressurskrevende oppgave for Skatteetaten. Det er risiko for at etatens arbeid med tilskuddsordningen vil kunne gå på bekostning av etatens arbeid med andre oppgaver. Endringer i innretningen på tilskuddsordningen vil kunne innebære økt ressursbruk og økte administrative kostnader samt høyere risiko for gjennomføringen.

2.7 Forvaltnings- og betalingsregler

2.7.1 Søknad og kontroll

Fastsetting og utbetaling av tilskudd i tilskuddsordningen skal skje gjennom en mest mulig auto-

matisert søknadsordning. Det skal utvikles digitale tjenester hvor søknadsberettigede kan søke om støtte, og hvor søknaden behandles automatisk på grunnlag av opplysningene fra søker og opplysninger som innhentes fra offentlige myndigheter og andre. Bedriftene må søke om støtte for hver måned. Et viktig hensyn i utformingen av tilskuddsordningen er å få etablert den så raskt som mulig. Det er derfor valgt løsninger som gjør standardisert og automatisert søknadsprosess mulig for flest mulig av søkerne. For å få systemet raskt på plass er det dessuten nødvendig å basere søknadsprosedyren på egendeclarering av flere viktige opplysninger. Søkere må ved inn-sending av søknaden bekrefte at de på forespørsel kan fremskaffe attest fra revisor eller autorisert regnskapsfører på et senere tidspunkt. Gjennom den automatiske behandlingen vil det bli fattet vedtak om tilskuddets størrelse eller avslag om støtte.

Ordningen skal etableres på svært kort tid. Departementet legger stor vekt på effektivitet både ved utviklingen av ordningen og ved saksbehandlingen av søknadene. Samtidig må tilskuddsmottakernes rettssikkerhet ivaretas ved utformingen av forvaltningsreglene for ordningen. Å etablere en såpass komplisert ordning skaper i seg selv også høy risiko for feil og misbruk. Slik risiko vil bli redusert gjennom å etablere hjemler og muligheter for risikobasert kontroll, både i forbindelse med tildelingen av støtte og i form av etterkontroll. Ordningen skal komme seriøse foretak til gode, og det er viktig for legitimiteten til ordningen at det etableres gode mekanismer for kontroll og tiltak mot misbruk og utnyttelse av ordningen. Skatteetaten har kompetanse og systemer for risikobasert kontroll. Etaten kan i kontrollen gjøre kryssjekker mot historisk informasjon og andre opplysninger om foretaket. Slike kryssjekker gir grunnlag for å avdekke søknader på feil grunnlag eller useriøse foretak.

Det er også viktig at det er mulig å reagere strengt overfor de som misbruker ordningen. Etaten vil bli gitt nødvendige sanksjonsmuligheter ved overtredelse. Med kriteriene som legges frem i denne proposisjonen, og som skal konkretiseres nærmere i forskrifter, mener departementet det vil være god balanse mellom enkelhet, mulighet for raske utbetalinger av målrettede tilskudd til den enkelte virksomhet, og kontroll.

Søknader som det er grunn til at tilskuddsmyndighetene bør se nærmere på, vil tas ut til manuell behandling før det fattes vedtak. Skatteetaten kan be om ytterligere dokumentasjon, og det vil bli fastsatt i forskrift at etaten får anledning

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

til å be om at revisor eller autorisert regnskapsfører bekrefter opplysningene.

Også etter at det er fattet vedtak om tilskudd vil det være behov for endringsadgang og kontroll. For søkere som selv ser at de har behov for å korrigere grunnlaget for tilskuddet, legges det opp til endringsadgang i ettertid. Dersom Skatteetaten oppdager at det utbetalte tilskuddet ble gitt på feil grunnlag, vil dette følges opp med endringsvedtak.

Departementet legger opp til at Skatteetaten skal utføre etterkontroll og innhente opplysninger for å verifisere de opplysningene som ble gitt på søknadstidspunktet. Departementet legger opp til at opplysningene skal bekreftes av revisor eller autorisert regnskapsfører. Viser det seg at opplysningene ikke stemmer, vil det være hjemmel for å endre tilskuddsberegningen og kreve tilbakebetaling av for mye utbetalt tilskudd krone for krone med renter og renters rente. Statsstøttereguleringens regler om tilbakebetaling av ulovlig støtte kommer til anvendelse.

Også ved slik etterkontroll legger departementet opp til at Skatteetaten kan kreve opplysninger dokumentert og bekreftet av revisor eller registrert regnskapsfører. I tillegg vil Skatteetaten ha anledning til å utføre stedlig kontroll (boketter-syn) hos tilskuddsmottaker, tilsvarende de kontrollene som etaten utfører ellers for å kontrollere skatte- og avgiftsforhold.

2.7.2 Om skatteforvaltningslovens anvendelse

Utøvelse av forvaltningsmyndighet i form av utdeling av statlige tilskudd vil kreve en rettslig ramme som regulerer vedtak, klageadgang, endring mv., og tilskuddsforvaltere skal følge reglene i forvaltningsloven dersom annet ikke er bestemt. Det vil i tillegg være behov for bestemmelser om blant annet opplysningsplikt både for tilskuddsmottakeren og offentlige myndigheter, og regler om sanksjoner.

Skatteetaten skal være tilskuddsmyndighet og forvalte ordningen, og forvaltningen må i stor grad bygge på etatens eksisterende systemer og rutiner, som er tilpasset regelverket i skatteforvaltningsloven. Det er også nødvendig at etaten kan forholde seg til et regelverk den kjenner godt. Departementet foreslår derfor at skatteforvaltningsloven skal gjelde for tilskuddsordningen så langt den passer, i stedet for forvaltningsloven. Dette innebærer bl.a. at skatteforvaltningslovens regler om saksbehandling, endring og klageadgang, som sikrer de tilskuddsberettigedes retts-

sikkerhet, får anvendelse. Skatteforvaltningsloven vil i tillegg gi nødvendig regulering av en rekke andre forhold, som f.eks. kontroll.

Noen kapitler i skatteforvaltningsloven vil være særlig aktuelle ved behandlingen av saker om tilskudd etter den nye loven. Dette gjelder skatteforvaltningsloven kapittel 3 om taushetsplikt, kapittel 4 om habilitet, kapittel 5 om alminnelige saksbehandlingsregler, kapittel 10 om kontroll, kapittel 12 om endring uten klage og kapittel 13 om klage. Også andre av skatteforvaltningslovens bestemmelser kan være aktuelle.

Hvis det viser seg at vedtaket om tilskudd er uriktig, vil skatteforvaltningsloven kapittel 12 regulere tilskuddsmyndighetens adgang til å endre vedtaket. Det er reglene om endring av skattefastsetting i §§ 12-1 følgende som skal komme til anvendelse. Dette innebærer blant annet at det vil gjelde en femårsfrist for endring, for eksempel ved at feilaktig utbetalt tilskudd/støtte skal tilbakebetales, jf. skatteforvaltningsloven § 12-6 første ledd.

Det er likevel behov for enkelte særregler i den nye loven, se punkt 2.7.3 til 2.7.8 nedenfor. Departementet foreslår videre at det i forskrift kan gis forvaltningsbestemmelser som skal gjelde for behandling av saker etter den nye loven. Det vil være behov for regler som utfyller og tilpasser bestemmelsene i skatteforvaltningsloven. Det kan også være behov for forskrifter som på enkelte punkter fraviker skatteforvaltningsloven. Det kan for eksempel være behov for unntak fra reglene om taushetsplikt for å kunne offentliggjøre opplysninger om hvem som mottar tilskudd.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall § 6.

2.7.3 Tilskuddsmyndighetens innhenting av opplysninger fra andre offentlige myndigheter mv.

For å utfylle og kontrollere opplysningene fra søkerne har Skatteetaten som tilskuddsmyndighet behov for å innhente opplysninger fra andre offentlige myndigheter. Det kan blant annet være aktuelt å innhente opplysninger om omsetningstall fra Regnskapsregisteret. Tilskuddsmyndigheten kan også ha behov for å innhente opplysninger fra private rettssubjekter, for eksempel fra registre som administreres av private.

Departementet foreslår på denne bakgrunn en hjemmel for at tilskuddsmyndigheten uten hinder av taushetsplikt, kan innhente opplysninger ved å pålegge offentlige myndigheter og private retts-

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

subjekter å gi opplysninger som kan ha betydning for tilskudd etter loven og kontrollen av dette. Det kan innhentes virksomhetsopplysninger og personopplysninger, og både taushetsbelagte og ikke-taushetsbelagte opplysninger. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om innhenting av opplysninger, blant annet om hvem tilskuddsmyndigheten kan innhente opplysninger fra og hvilke opplysninger som kan innhentes. Tilskuddsmyndigheten vil bare kunne innhente opplysninger som er nødvendige for fastsettingen av tilskudd. Rammene for dette følger av bestemmelsene om beregningen av tilskuddet. Det kan for eksempel være aktuelt å innhente inntektsopplysninger fra Skatteetaten som skattemyndighet og regnskapsopplysninger.

Bestemmelsen vil gi grunnlag for utlevering av personopplysninger fra avsenderorganet, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e, jf. nr. 3, og grunnlag for viderebehandling av personopplysninger for uforenlige formål i tilfeller der utleveringen ellers ville stride mot prinsippet om formålsbegrensning, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 4. De aktuelle formålene etter artikkel 23 nr. 1 er i dette tilfellet bokstav e om andre viktige mål av generell allmenn interesse, særlig viktige økonomiske eller finansielle interesser.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall § 8.

2.7.4 Søknad om tilskudd, opplysningsplikt for søkeren

Tilskudd etter loven skal gis etter søknad. Søknaden skal inneholde opplysninger som kan ha betydning for fastsetting av tilskuddet. Det vil blant annet være aktuelt at søkeren gir opplysninger om omsetningsfall og faste kostnader per måned. Departementet foreslår at en bestemmelse om dette tas inn i loven, og at departementet i forskrift kan gi nærmere bestemmelser om krav til søknaden. I forskrift kan det blant annet gis regler om hvordan opplysninger skal gis, hvilke opplysninger søknaden skal inneholde, leveringsfrist og -sted og om bekreftelse av opplysninger fra revisor eller regnskapsfører.

Den som søker om tilskudd etter loven, skal gi riktige og fullstendige opplysninger. Søkeren skal opptre aktsomt og lojalt, og skal varsle tilskuddsmyndigheten om eventuelle feil. Ved brudd på denne plikten kan det være aktuelt med administrativ sanksjon eller straff, jf. punkt 2.7.7 nedenfor. Departementet kan gi forskrift om bekreftelse og

dokumentasjon av opplysninger fra søkeren og om opplysningsplikt for den som har mottatt tilskudd.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall §§ 9 og 10.

2.7.5 Vedtak om tilskudd

Tilskuddsmyndigheten fastsetter tilskuddets størrelse gjennom vedtaket de treffer. Det vil være skattekontoret som treffer vedtak i første instans. Vedtaket vil være et enkeltvedtak, jf. skatteforvaltningsloven § 1-2 bokstav d.

Departementet antar at opplysningene tilskuddsmyndigheten skal behandle, i stor grad vil være virksomhetsopplysninger. Departementet foreslår likevel en hjemmel for at tilskuddsmyndigheten kan sammenstille nødvendige opplysninger og treffe vedtak som er basert på utelukkende automatisert behandling av personopplysninger, jf. personvernforordningen artikkel 22.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall § 11.

2.7.6 Klage

Skatteforvaltningsloven kapittel 13 om klage vil gjelde tilsvarende. Dette innebærer blant annet at fristen for å klage på vedtak er seks uker, jf. skatteforvaltningsloven § 13-4 første ledd. Skattedirektoratet vil være klageinstans etter skatteforvaltningsloven § 13-3 ved behandlingen av saker om tilskudd etter loven.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall § 7.

2.7.7 Administrative sanksjoner og straff

Tilskuddsmottakernes plikt til å gi de nødvendige opplysningene til tilskuddsmyndighetene er en grunnleggende forutsetning for korrekt støtte. Kvaliteten på opplysningene som støtteordningen bygger på, er avgjørende for at ordningen skal fungere etter sin hensikt. Tilskuddsordningen er basert på at de som søker om tilskudd gir korrekte opplysninger. Systemet kan likevel ikke baseres utelukkende på tillit. Sanksjonsmidler mot brudd på opplysningsplikten er derfor nødvendig.

Etter departementets syn kan et tilstrekkelig effektivt sanksjonssystem ved opplysningssvikt ikke utelukkende baseres på straffeforfølgning.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

For å sikre at tilskuddsmottakerne gir riktige og fullstendige opplysninger til tilskuddsmyndighetene er det nødvendig med administrative sanksjoner der straffeforfølgning ikke er egnet eller påkrevet. Departementet foreslår derfor regler om administrative sanksjoner og straff.

Ved utformingen av et administrativt sanksjonssystem er det viktig at regelverket er strengt nok til at det kan bidra til at tilskuddsmottakerne gir riktige og fullstendige opplysninger. Det er også viktig at regelverket oppfattes som rettferdig, rimelig og forutsigbart.

Tilskuddsordningen gir næringsdrivende mulighet til å få tilskudd direkte utbetalt fra staten. For å hindre misbruk er det derfor viktig med sanksjoner som er strenge nok. Departementet foreslår derfor regler om administrative sanksjoner som baseres på reglene om skjerpet tilleggsatt i skatteforvaltningsloven § 14-6.

Departementet foreslår at det skal være krav om grov uaktsomhet når det gjelder kravet om opplysningssvikt, mens det er tilstrekkelig med simpel uaktsomhet når det gjelder kravet om at opplysningssvikten har ført til eller kunne ha ført til økonomiske fordeler. Begrunnelsen for et lavere skyldkrav når det gjelder konsekvensen av opplysningssvikten er at det kan være vanskelig å bevise tilskuddsmottakerens forståelse av de økonomiske følgene av opplysningssvikten. Tilskuddsordningen skal gjelde i en periode som er vanskelig for de næringsdrivende og det kan derfor ikke utelukkes at det lettere enn ellers kan skje feil. Uaktsomme overtredelser vil derfor ikke omfattes av departementets forslag om sanksjoner og straff. Ubeholdte økonomiske fordeler må uansett tilbakebetales.

Departementet foreslår videre at sanksjonen som hovedregel skal settes til 30 prosent av den økonomiske fordelen. I enkelte tilfeller vil det være behov for å ilegge sanksjon med høyere sats. Dette gjelder særlig der unndragelsene er planlagte og systematiske. I slike tilfeller bør satsen settes til 60 prosent av den økonomiske fordelen. Beviskravet ved ileggelse av sanksjonen er klar sannsynlighetsovervekt.

Sanksjonen vil være å anse som straff etter den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK), uavhengig av om satsen er 30 eller 60 prosent.

Departementet foreslår at fristen for å ilegge sanksjon er fem år etter utløpet av den perioden vedtaket om tilskudd gjelder, som i hovedsak samsvarer med hovedregelen om oppbevaring av regnskap etter bokføringsregelverket og endringsfristen i skatteforvaltningsloven. Det vil være klageadgang på vedtak om sanksjoner.

For de aller groveste tilfellene av opplysningssvikt vil det også kunne være nødvendig å reagere med straff. Departementet foreslår at bestemmelsene i straffeloven §§ 378 til 380 om skattesvikt skal gjelde tilsvarende ved tilskuddsmottakeres opplysningssvikt, likevel slik at bare forsettlig og grovt uaktsomme overtredelser omfattes.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall §§ 12 og 13.

2.7.8 Betaling og innkreving

Departementet foreslår at det i forskrift kan gis nærmere regler om betaling av tilskudd etter loven, herunder om krav på tilbakebetaling og innkreving av utbetalt tilskudd og om renter og administrative sanksjoner. Det kan også gis forskrift om hvem som er kravmyndighet. Krav på tilbakebetaling av tilskudd er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet viser til forslag til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall § 14.

2.7.9 Offentlighet om støttetildelinger

Åpenhet om støttetildelinger under ordningen vil være viktig for ordningens legitimitet. Offentliggjøring av hvem som har fått tilskudd og hvor mye tilskudd som blir tildelt, vil gjøre ordningen transparent og virke preventivt. Det gjør at ordningen får mer legitimitet og kan bidra til bedre etterlevelse av ordningen. Departementet vil vurdere om opplysninger knyttet til tildeling skal være offentlig i større utstrekning enn minstekravene til offentlighet etter EØS-retten og offentlighetsloven. Dette må vurderes opp mot den strenge taushetsplikten Skatteetaten har ellers. Unntak fra reglene om taushetsplikt kan gjøres i medhold av lovforslaget § 6 annet ledd.

2.8 Økonomiske virkninger

Reduksjonen i økonomisk aktivitet som følge av de akutte smitteverntiltakene har alvorlige konsekvenser for næringslivet. Regjeringen har innført en rekke tiltak for å bedre likviditeten i virksomheter. Dette vil på kort sikt bidra positivt til at virksomheter kan oppfylle sine betalingsforpliktelser. Skatteutsettelse og bedre muligheter for låneopp- tak vil imidlertid i liten grad redusere *tapene* som oppstår som følge av redusert aktivitet og etter- spørsel.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenstepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenstepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Tilskuddsordningen vil innebære at staten overtar store deler av tapene som oppstår i næringslivet. Det gjør at tapene i mindre grad reduserer selskapenes egenkapital, og at selskapene dermed blir mer solide enn de ellers ville vært. Dette skal bidra til at færre virksomheter vil gå konkurs eller må melde oppbud som følge av de midlertidige tapene som oppstår.

Tilskuddsordningen vil gi insentiver for enkelte virksomheter til å redusere aktiviteten akkurat så mye at virksomheten kvalifiserer for kompensasjon av faste kostnader under ordningen. Disse insentivene vil føre til lavere aktivitet og er uheldige for økonomien. I tillegg kan det bli mindre lønnsomt på marginen å øke omsetningen for de som allerede er inne i ordningen. Det kan hemme gjeninnhenting i økonomien når de akutte smitteverntiltakene opphører. Det er der-

for viktig at ordningen er fleksibel, og kan endres underveis.

Med utgangspunkt i data fra Skattedirektoratet fra næringsoppgaver og næringsrapporter for 2018, anslår departementet et behov for tilskudd til dekning av de faste kostnadene på mellom 10 mrd. og 20 mrd. kroner pr. måned. Det er betydelig usikkerhet knyttet til beregningene. Det foreslås en overslagsbevilgning til ordningen på 50 mrd. kroner på Kap. 1634 Kompensasjon for inntektssvikt som følge av virusutbruddet, post 70 Tilskudd til støtteberettigete virksomheter, jf. Prop. 73 S (2019–2020).

Skatteetatens kostnader til forvaltning av ordningen, inkludert kostnader hos samarbeidende virksomheter, er samlet sett estimert til 100 mill. kroner, jf. omtale i pkt. 2.6 og i Prop. 73 S (2019–2020).

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenstepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenstepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

3 Håndtering av permitterte ansatte i private tjensteordninger

3.1 Bakgrunn

Flere arbeidslivsorganisasjoner og Finans Norge mener det er behov for og har foreslått endringer i regelverket for de private tjenstepensjonsordningene for å håndtere et ekstraordinært antall permitterte ansatte og ev. betalingsvansker for bedriftene.

Finanstilsynet har vurdert regelverksforslagene og kommet med sin tilråkning. Lovendringene for å håndtere permitterte ansatte som departementet foreslår i denne proposisjonen, er forslag som det er stor grad av enighet om behovet for blant arbeidslivspartene og finansnæringen. Departementet foreslår ikke å følge opp regelverksforslag om adgang for bedrifter til å unnlate å betale innskudd og premier til pensjonsordningen i en avgrenset periode, da dette vil innebære et for stort inngrep i de ansattes lønns- og arbeidsvilkår uten tilsvarende fordeler. Dette er også i tråd med Finanstilsynets vurdering og tilråkning.

3.2 Gjeldende rett

De fleste foretak i privat sektor har plikt til å ha tjenstepensjonsordning for sine ansatte som oppfyller kravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon. Pensjonsordningen må omfatte sparing til alderspensjon. Den må også omfatte en forsikringsdekning som sikrer fortsatt innbetaling av innskudd eller premie for arbeidstakere som blir uføre, såkalt innskudds- eller premiefritak ved uførhet. Pensjonsordningen kan også omfatte uføre- og etterlattepensjon, men det er ikke krav om dette. Tjenstepensjonsordninger i privat sektor kan opprettes iht. innskuddspensjonsloven (innskuddspensjonsordning), foretakspensjonsloven (ytelsespensjonsordning) eller tjenstepensjonsloven (hybrid mellom innskudds- og ytelsesordning).

Det er arbeidsgiverforetaket som oppretter tjenstepensjonsordningen og utformer den i samsvar med reglene i enten innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven eller tjenstepen-

sjonsloven, og som dermed har styringsrett over utformingen av ordningen, jf. innskuddspensjonsloven § 2-1, foretakspensjonsloven § 2-1 og tjenstepensjonsloven § 2-1. Foretak som har pensjonsordning som omfatter 15 eller flere medlemmer, må ifølge innskuddspensjonsloven § 2-6, foretakspensjonsloven § 2-4 og tjenstepensjonsloven § 2-4 opprette en styringsgruppe for ordningen med minst tre personer, der minst én av dem skal velges blant medlemmene i ordningen. Regelverket for pensjonsordningen skal behandles av styringsgruppen før det kan vedtas eller endres. Alle foretak må videre informere arbeidstakerne skriftlig dersom de vil endre ordningen, jf. innskuddspensjonsloven § 2-7 foretakspensjonsloven § 2-8 og tjenstepensjonsloven § 2-8.

Lovreglene om permittering av ansatte som følge av driftsinnskrenkninger mv. er felles for de tre hovedtypene av private tjenstepensjonsordninger. Det enkelte foretak kan fastsette i regelverket for sin pensjonsordning at permitterte ansatte skal være medlemmer av pensjonsordningen under permitteringen. Dette følger av innskuddspensjonsloven § 4-3 tredje ledd, foretakspensjonsloven § 3-7 tredje ledd og tjenstepensjonsloven § 3-6 tredje ledd. Dersom foretaket ikke har fastsatt i sitt regelverk at de ansatte skal være medlemmer av pensjonsordningen under permittering, skal de ansatte meldes ut av pensjonsordningen når de permitteres. Det vil derfor variere hva som gjelder ved permittering av ansatte i private tjenstepensjonsordninger, avhengig av hva den enkelte bedrift har fastsatt i sitt regelverk. Arbeidsgiver kan selv endre regelverket for sin pensjonsordning fra en ordning hvor permitterte ansatte skal meldes ut, til en ordning hvor permitterte ansatte skal forbli medlemmer (eller motsatt).

Permitterte ansatte som meldes ut av pensjonsordningen, får utstedt et pensjonskapitalbevis, en fripolise eller et pensjonsbevis for sin pensjonsopptjening. I innskuddspensjonsordninger, som de aller fleste arbeidstakere i privat sektor er medlem av, må den enkelte arbeidstaker selv dekke kostnader til administrasjon og forvaltning av pensjonskapitalen i pensjonskapital-

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

beviset. For ordninger etter foretakspensjonsloven og tjenestepensjonsloven er det arbeidsgiver som må sette av midler til dekning av videre forvaltning og administrasjon av den ansattes pensjonskapital.

Når arbeidstaker meldes ut av tjenestepensjonsordningen, meldes vedkommende også ut av de forsikringsdekningene tjenestepensjonsordningen har, det vil si forsikring for innskuddsfritak ved uførhet og eventuelle uføre- og etterlatteforsikringer. Arbeidstaker har da rett til å fortsette forsikringsforholdet med individuell premieberegning uten å gi nye helseopplysninger. Slik rett til å tegne fortsettelsesforsikring følger av forsikringsavtaleloven § 19-7. Arbeidstaker har en frist på seks måneder for å benytte seg av muligheten til å tegne fortsettelsesforsikring. Fristen gjelder fra tidspunktet da selskapets ansvar bortfalt.

Permitterte ansatte som fortsatt skal være medlemmer i bedriftens pensjonsordning, har i utgangspunktet rett til fortsatt innbetaling av innskudd eller premie til alderspensjonsopptjening. I tillegg er den permitterte ansatte fortsatt omfattet av innskuddsfritaksordningen og eventuelle forsikringsdekninger i pensjonsordningen.

3.3 Finanstilsynets tilråding

Finanstilsynet oppfordrer til varsomhet med å gjøre midlertidige endringer. Kompleksiteten i pensjonsregelverket og -produktene gjør det krevende å overskue alle konsekvenser av raske endringer. Eventuelle endringer bør derfor ligge så tett opp som mulig til de løsninger som følger av gjeldende rett.

Dersom det skal gjøres endringer, tilrår Finanstilsynet at det for pensjonsordninger der ansatte i utgangspunktet skal meldes ut ved permittering, legges til rette for at bedriften kan bestemme at permitterte arbeidstakere fortsetter å være medlemmer i ordningen, men slik at sparing og risikodekninger opphører, og slik at de permitterte får rett til å tegne fortsettelsesforsikring. Finanstilsynet tilrår ikke å utvide fristen for å benytte seg av adgangen til å tegne fortsettelsesforsikring.

Løsningen innebærer at det ikke blir utstedt pensjonskapitalbevis, og fordelene for den ansatte er at forvaltnings- og administrasjonskostnader dekkes av arbeidsgiveren.

Finanstilsynet foreslår videre følgende:

- En maksimalgrense for hvor lenge permitterte arbeidstakere som i utgangspunktet skulle ha vært meldt ut ved permittering, skal kunne

være medlemmer i pensjonsordningen på inntil 6 måneder (alternativt 12 måneder).

- Permitterte medlemmer kan gjenopptas som ordinære medlemmer ved gjeninntredelse på arbeidsplassen uten krav om ny arbeidsdyktighetserklæring, egenerklæring eller karenperiode.
- Arbeidstakere som blir sykmeldte i permitteringstiden, meldes ut av ordningen dersom de fortsatt er sykmeldte 6 eller 12 måneder (avhengig av fristen for medlemskap for permitterte) etter permitteringen.
- Hvis en arbeidstaker dør i permitteringsperioden, bør rettigheter etter medlemmet i størst mulig grad behandles som om medlemmet var meldt ut av pensjonsordningen ved permitteringen.
- Hvis arbeidstakeren blir ansatt hos en annen arbeidsgiver i permitteringstiden og tatt opp som medlem av ny arbeidsgivers pensjonsordning, uten at det opprinnelige arbeidsforholdet opphører, bør arbeidstakeren meldes ut av ordningen.
- Midlertidige medlemskap i ytelsespensjonsordninger er komplekst, dette kan spesielt gjelde inn- og utmelding fra lukkede ordninger og medlemskap uten pensjonsopptjening. Finanstilsynet har lagt til grunn at problemstillingene i forbindelse med de midlertidige reglene kan løses mellom forsikringsforetakene og arbeidsgiverforetakene innenfor lovens rammer.

3.4 Departementets vurdering

Konsekvensene av koronaviruset fører bl.a. til at mange arbeidsgivere ser behov for å permittere ansatte. Departementet mener det i denne situasjonen er behov for midlertidig å legge til rette for at de arbeidsgivere som ønsker det, kan la permitterte ansatte forbli medlemmer av bedriftens pensjonsordning under permitteringsperioden, selv om det i utgangspunktet følger av forsikringsavtalen at disse ansatte skal meldes ut. Departementet mener at en slik adgang bør være mulig uavhengig av om bedriften har valgt tjenestepensjonsordning etter innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven eller tjenestepensjonsloven for sine ansatte.

I utformingen av en slik midlertidig valgmulighet i tjenestepensjonsregelverket har departementet søkt å balansere hensynet til pensjonsopptjeningen til de ansatte mot hensynet til pensjonskostnadene for arbeidsgivere som i

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

mange tilfeller allerede er i en krevende økonomisk situasjon.

Arbeidsgivere kan etter gjeldende regler endre sin pensjonsordning slik at den innebærer at permitterte ansatte skal være medlem i pensjonsordningen. En slik endring vil imidlertid bl.a. innebære at de permitterte ansatte skal være omfattet av forsikringsdekningen for innskuddsfritak ved uførhet. Arbeidsgiver må dermed fortsatt betale premie for denne forsikringsdekningen for de permitterte. Denne kostnaden kan føre til at arbeidsgivere ikke ønsker å la sine permitterte ansatte forbli i pensjonsordningen.

Departementet mener derfor at det er behov for å etablere en mellomløsning for disse pensjonsordningene som innebærer at permitterte arbeidstakere kan forbli medlemmer i pensjonsordningen uten at det blir for kostnadskrevenne for bedriftene.

For å oppnå dette foreslår departementet at arbeidsgivere som ikke har fastsatt i sin forsikringsavtale at permitterte ansatt skal forbli medlemmer i ordningen, likevel kan beslutte å la de permitterte arbeidstakerne være medlemmer i permitteringstiden. Departementet foreslår at arbeidsgiver i slike tilfeller ikke skal ha plikt til å betale premie eller innskudd til alderspensjonsopptjening eller premie for innskuddsfritak ved uførhet for de permitterte ansatte. Det samme gjelder eventuelle uføre- og etterlattedekninger i ordningen. Den permitterte ansatte får i stedet rett til å tegne fortsettelsesforsikring som om vedkommende hadde vært meldt ut av ordningen. Lovforslaget åpner for at de foretak som ønsker det fortsatt kan betale innskudd og premier for de permitterte ansatte. Departementet antar at det særlig kan være aktuelt at foretak velger å fortsatt betale for risikodekninger, slik at de permitterte ansatte fortsatt omfattes av innskuddsfritaksdekningen og eventuelt av uføre- og etterlattedekninger. Det vil ikke være aktuelt med fortsettelsesforsikring for deknninger som videreføres for permitterte ansatte. Det vises til forslag til nytt fjerde ledd i innskuddspensjonsloven § 4-3, foretakspensjonsloven § 3-7 og tjenestepensjonsloven § 3-6 og nytt tredje ledd i forsikringsavtaleloven § 19-7.

Lovforslaget innebærer at i de tilfeller hvor arbeidsgiver ikke dekker fortsatt premie for innskuddsfritak ved uførhet og eventuelle uføre- og etterlattedekninger under permitteringen, må medlemmet selv betale premie for fortsettelsesforsikring dersom medlemmet ønsker å videreføre disse dekningene. Dette måtte medlemmet også gjort for fortsatt å være dekket av forsikring

dersom vedkommende ble meldt ut av ordningen. Fordelen for medlemmet etter denne løsningen i lovforslaget, er at arbeidsgiver fortsetter å betale kostnadene for administrasjon og forvaltning av pensjonskapitalen.

Arbeidstakere som blir permitterte, står i en krevende situasjon med mye usikkerhet. Dette kunne tale for at fristen for å benytte seg av retten til å tegne fortsettelsesforsikring ble utvidet fra gjeldende frist på 6 måneder. På den annen side vil en slik utvidelse kunne føre til at en overvekt av personer med høyere risiko enn gjennomsnittet benytter seg av retten til slik forsikring, og at leverandørene ikke får priset risikoen riktig (skjevseleksjon). Departementet er derfor enig med Finanstilsynet i at arbeidstakernes frist til å benytte seg av retten til å tegne fortsettelsesforsikring ikke bør forlenges.

Det er viktig at de permitterte ansatte får god informasjon om adgangen til å tegne fortsettelsesforsikring slik at de har tilstrekkelig grunnlag for å vurdere om de bør benytte seg av denne adgangen. Etter forsikringsavtaleloven § 19-7 skal medlemmet varsles om retten til å tegne fortsettelsesforsikring. Det er ikke regulert i loven hvem som skal gi slikt varsel, men ut fra sammenhengen i loven må i hvert fall forsikringsforetaket anses å ha plikt til å gi slikt varsel. Departementet foreslår at det presiseres i lovforslaget at det er forsikringsforetaket som har plikt til å sende informasjon til de aktuelle medlemmene.

Lovforslaget er ment å være en mellomløsning som kan avlaste bedrifter og arbeidstakere i en periode hvor de økonomiske konsekvensene av koronaviruset kan være betydelige. Når situasjonen normaliseres, mener departementet at man bør gå tilbake til lovens ordinære system der håndteringen av permitterte arbeidstakere skal følge av den enkelte pensjonsordnings regelverk. Departementet foreslår derfor at lovendringene får virkning i 6 måneder fra lovens ikrafttredelse, men slik at Kongen får kompetanse til å forlenge denne perioden dersom behovet for reglene fortsatt er tilstede. Departementet foreslår også en hjemmel til å gi overgangsregler for å kunne regulere problemstillinger som kan oppstå i praktiseringen av det midlertidige regelverket i samspillet med øvrig regelverk på pensjonsområdet, og når de midlertidige lovreglene opphører slik at regelverket for de aktuelle pensjonsordningene igjen skal følge lovenes ordinære regler.

Departementet foreslår ikke en egen tidsramme for hvor lenge permitterte ansatte kan være medlem av pensjonsordningen etter reglene i lovforslaget, men presiserer at løsningen kun

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

kan benyttes for ansatte som er lovlig permittert fra foretaket, jf. forslaget til nytt femte ledd første punktum i innskuddspensjonsloven § 4-3, foretakspensjonsloven § 3-7 og tjenestepensjonsloven § 3-6.

Departementet foreslår videre at arbeidstakere som blir sykemeldte i løpet av permitteringsperioden, og som fortsatt er sykemeldte når permitteringsperioden utløper, skal bli stående som medlem i pensjonsordningen frem til vedkommende enten friskmeldes og begynner å arbeide igjen, eller, dersom vedkommende ikke kommer tilbake i arbeid, frem til arbeidsforholdet opphører. Underveis i permitteringsperioden behandles disse da som de øvrige permitterte ansatte. Dette fremgår av forslaget til nytt femte ledd annet punktum. Departementet foreslår at regler om hvordan disse skal håndteres når de midlertidige lovreglene opphører, ved behov kan fastsettes i overgangsregler, jf. hjemmelen som er omtalt ovenfor.

Arbeidstakersiden har i sine forslag til departementet tatt til orde for at de som blir sykemeldt under permitteringsperioden, skal likestilles med de som ble sykemeldt før permitteringen. Arbeidstakere som er sykemeldt på permitteringstidspunktet, vil ha krav på fortsatt innbetaling av innskudd og ev. uføredekninger og innskuddsfritak dersom de blir uføre. En løsning der de som blir sykemeldte under permitteringen, likestilles med de som er sykemeldt på permitteringstidspunktet, ville medføre ekstrakostnader for bedriftene og dermed risiko for at ordningen blir mindre brukt. Departementet foreslår derfor ikke å følge opp dette.

Departementet foreslår ikke særlig regulering av tilfeller der medlemmer i de aktuelle pensjonsordningen dør under permitteringsperioden. Slike tilfeller behandles da som om en arbeidstaker som er medlem i pensjonsordningen på ordinære vilkår, dør.

I tilfeller der de permitterte ansatte blir ansatt hos en annen arbeidsgiver og tatt opp i dennes pensjonsordning i permitteringstiden uten at det opprinnelige arbeidsforholdet opphører, har Finanstilsynet tatt til orde for at arbeidstakeren bør meldes ut av den opprinnelige ordningen. Dette ville på den ene siden bety en forenkling i form av færre medlemmer i pensjonsordninger som omfattes av midlertidige løsninger. På den andre siden ville en slik løsning svekke insentivene de permitterte har til å forsøke å finne nytt arbeid. Det er heller ikke etter gjeldende rett noe i veien for at arbeidstakere som har flere arbeidsforhold, er medlem av flere pensjonsordninger

samtidig. Departementet foreslår derfor i nytt femte ledd tredje punktum i de omtalte bestemmelsene at arbeidstakeren skal beholde medlemskapet i pensjonsordningen under permittering selv om arbeidstakeren meldes inn i ny pensjonsordning hos annen arbeidsgiver.

Departementet er enig med Finanstilsynet i at permitterte ansatte som gjeninntre i arbeidsforholdet etter permitteringen, bør ha rett til å avslutte fortsettelsesforsikringen og få tilbakebetalt uavløpt premie, og at det ikke stilles krav om ny egenerklæring, arbeidsdyktighetserklæring eller karenperiode ved gjeninntreden i arbeidsforholdet, jf. forslag til nytt tredje ledd i forsikringsavtaleloven § 19-7. Hensikten med denne løsningen er at medlemmet ikke skal risikere å tape forsikringsdekning som følge av permitteringen når vedkommende kommer tilbake i arbeidsforholdet.

Departementet antar at det ikke er behov for å pålegge pensjonsleverandørene en plikt til å tilby mellomløsningen for håndtering av permitterte arbeidstakere som lovforslaget åpner for. Leverandørene vil også ha interesse av å finne løsninger for å unngå et stort omfang av utmeldinger fra pensjonsordninger med tilhørende utstedelse av pensjonskapitalbevis, fripoliser eller pensjonsbevis.

Departementet har vurdert om den foreslåtte løsningen bør være tilgjengelig også for bedrifter som allerede har fastsatt i sin pensjonsordning at permitterte ansatte skal være medlem av pensjonsordningen. I disse tilfellene ville imidlertid endringen kunne innebære en lettelse for bedriftene og en redusert fordel for arbeidstakerne, uten at arbeidstakerne har rett til å påvirke beslutningen. Slike bedrifter bør derfor etter departementets vurdering fortsatt følge lovens ordinære system for endringer av pensjonsordningen dersom det skulle være aktuelt.

3.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringene innebærer bl.a. at bedrifter som ønsker det, kan påta seg å betale for kostnader til administrasjon og forvaltning av pensjonsopptjening for permitterte ansatte. Siden endringene bygger på valgfrihet for bedriftene, legger departementet til grunn at de kun blir benyttet av bedrifter som ser seg tjent med slike tilpasninger. Sammenlignet med en løsning hvor arbeidsgiver endrer pensjonsordningen til å inkludere permitterte arbeidstakere som medlemmer etter pen-

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenstepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenstepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

sjonslovenes ordinære system, gir den foreslåtte mellomløsningen en besparelse i form av at bedriftene ikke har plikt til å betale premie eller innskudd til pensjonssparing eller premie for innskuddsfritaksordningen og eventuelle uføre- og etterlatteforsikringer.

Permitterte arbeidstakere kan få en besparelse i form av at arbeidsgiver fortsatt betaler for administrasjon og forvaltning av pensjonskapitalen sammenlignet med dagens regler som innebærer at disse arbeidstakerne skulle vært meldt ut av ordningene.

For pensjonsleverandørene kan løsningen føre til økt etterspørsel etter og behov for informasjon om adgangen til å tegne fortsettelsesforsikring. Økningen i omfanget av fortsettelsesforsikringer ville imidlertid uansett oppstått dersom man skulle fulgt lovens hovedregel med utmelding fra pensjonsordningen for de permitterte ansatte som omfattes av den foreslåtte løsningen. Forslaget kan også føre til at pensjonsleverandørene må bruke noe ressurser på å håndtere de permitterte ansatte når de eventuelt skal gjeninntre i arbeidsforholdet og i pensjonsordningen på ordinære vilkår.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

4 CO₂-avgift på naturgass og LPG

Ved behandlingen av Prop. 67 S (2019–2020) og tilhørende Innst. 216 S (2019–2020) fattet Stortinget følgende anmodningsvedtak (vedtak nr. 447 av 31. mars 2020):

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake senest innen utgangen av april med forslag om å gjeninnføre det tidligere fritaket for CO₂-avgift for ikke-kvotepiktig sektor for elektrolyse og metallurgiske prosesser for industrien, og inngå en avtale der industrien går med på en gradvis opptrapping over en fireårsperiode.»

CO₂-avgiften på mineralske produkter har siden 1991 vært hovedvirkemiddelet i norsk klimapolitikk. Grønn skattekomisjon (NOU 2015: 15 *Sett pris på miljøet*) anbefalte at «alle utslipp fra ikke-kvotepiktig sektor ilegges lik CO₂-avgift per tonn CO₂-ekvivalent» og at «reduerte satser og fritak fra eksisterende [klima]avgifter oppheves». Stortinget har tidligere bedt regjeringen om å «innføre lik CO₂-avgift i ikke-kvotepiktig sektor» (anmodningsvedtak 108, punkt 21 (2016–2017)) og i Meld. St. 41 (2016–2017) *Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk samarbeid* ble det varslet at regjeringen vil vurdere avgift på generelt nivå for alle ikke-kvotepiktige utslipp.

I tråd med faglige anbefalinger ble fritaket for CO₂-avgift for naturgass og LPG til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser avvirket 1. januar 2020, jf. Prop. 1 LS (2019–2020) *Skatter, avgifter og toll 2020* og Innst. 3 S (2019–2020) fordi fritaket ikke hadde noen miljøbegrunnelse. Avviklingen av fritaket førte til at årlige utslipp tilsvarende om lag 75 000 tonn, som tidligere ikke var ilagt verken kvoteplikt eller CO₂-avgift, ble ilagt en effektiv karbonpris.

Å gjeninnføre fritaket vil svekke insentivene til utslippsreduksjoner. Forslaget vil dermed svekke insentivene til å ta i bruk mer klimavennlige alternativer, som biogass. Å gjeninnføre fritaket vil imidlertid redusere kostnadene for de berørte virksomhetene og dermed øke virksomhetenes lønnsomhet. Dette kan bidra til økt aktivitet i virksomhetene, men dermed også til økte utslipp.

I anmodningsvedtaket bes regjeringen inngå en avtale der industrien går med på en gradvis opptrapping av avgiften over en fireårsperiode. Departementet fraråder imidlertid at endringene i avgiften kobles til en avtale. Det vil ta tid å forhandle frem en eventuell miljøavtale. Det tok for eksempel over 16 måneder fra NO_x-avgiften ble innført til den første NO_x-avtalen ble undertegnet. Selv om det kan gå vesentlig raskere å inngå en avtale nå, er det rimelig å anta at det vil ta flere måneder før en eventuell avtale kan tre i kraft. En slik avtale vil heller ikke være bindende for Stortinget. Etter Grunnloven § 75 bokstav a er det Stortinget som vedtar skatter som er tidsbegrenset til ett år av gangen.

For en mer omfattende vurdering av å erstatte miljøavgifter med avtaler vises det til omtale i NOU 2015: 15 *Sett pris på miljøet* og i Meld. St. 2 (2016–2017) *Revidert nasjonalbudsjett 2017*.

Departementet legger til grunn at Stortinget, gitt den økonomiske situasjonen, ønsker at avgiftsendringen skal tre i kraft raskt, med en konkret opptrappingsplan som gir industrien forutsigbare rammevilkår. Det legges på denne bakgrunn opp til at Stortinget vedtar endringer i avgiften i tråd med anmodningsvedtaket i forbindelse med de årlige budsjettbehandlingene, og det anbefales at det ikke inngås avtale med industrien. Med en fireårig opptrappingsplan vil industrien fortsatt ha en sterk egeninteresse av å redusere sine utslipp, og det legges til grunn at industrien benytter det økte handlingsrommet den midlertidige reduksjonen i CO₂-avgiften gir til å finansiere utslippsreduksjoner i egen virksomhet.

Regjeringen følger opp Stortingets anmodningsvedtak ved å foreslå at CO₂-avgiften på naturgass og LPG levert til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser, fra 1. april 2020 settes til henholdsvis 0 kroner per Sm³ naturgass og 0 kroner per kg LPG, jf. forslag til endringer i avgiftsvedtaket § 1. Forslaget anslås å gi et provenytnap på 45 mill. kroner påløpt og 40 mill. kroner bokført i 2020. Helårsvirkningen av forslaget er et provenytnap på 60 mill. kroner.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

I tråd med anmodningsvedtaket, tas det sikte på at avgiftssatsene trappes opp til 25 pst. av det generelle avgiftsnivået i CO₂-avgiften på naturgass og LPG i 2021, til 50 pst. i 2022, til 75 pst. i 2023 og til 100 pst. fra og med 2024.

Det følger av EUs energiskattedirektiv (2003/96/EC) artikkel 2 at naturgass og LPG levert til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser ikke er omfattet av direktivet. Avgiftssatser på naturgass og LPG levert til disse formålene på henholdsvis 0 kroner per Sm³ naturgass og 0 kroner per kg LPG innebærer derfor ikke statsstøtte.

I Innst. 3 S (2019–2020) har finanskomitéens flertall er merknad hvor de «ber regjeringen vurdere hvorvidt det finnes muligheter innenfor regelverket til å frita kvotepliktige virksomheter for CO₂-avgift på naturgass mv.» Merknaden gjenntas i Innst. 216 S (2019–2020). Siden naturgass og LPG levert til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser faller utenfor energiskattedirektivet, kan nullsatsene også omfatte kvotepliktige virksomheter innen kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser. Forslaget avgrenses derfor ikke til ikke-kvotepliktige virksomheter. For de øvrige kvotepliktige virksomheter som er omfattet av CO₂-avgift på naturgass mv., er departementet i dialog med EFTAs overvåkingsorgan (ESA) om det er muligheter innenfor EØS-avtalen til å innføre fullt avgiftsfritak og vil komme tilbake til saken i Revidert nasjonalbudsjett 2020.

Den reduserte satsen for naturgass og LPG levert til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser, vil bli gjennomført som en refusjonsordning. Virksomhetene vil, som i dag, kjøpe naturgass og LPG med full avgift inkludert i prisen, men virksomhetene vil kunne søke Skatteetaten om refusjon av differansen mellom full sats og den reduserte satsen. Nærmere regler om refusjonsordningen vil bli fastsatt i forskrift.

Den reduserte satsen for naturgass og LPG til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser vil omfatte både kvotepliktige og ikke-kvotepliktige virksomheter. Til sammen utgjør dette om lag 40 virksomheter.

Når CO₂-avgiften på naturgass og LPG til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser økes i 2021, vil avgiftssatsene bli høyere enn de reduserte satsene på naturgass og LPG levert til bruk som gir kvotepliktige utslipp etter klimavoteloven. For kvotepliktige virksomheter innen kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser, vil det da være lønnsomt å benytte de reduserte satsene for kvotepliktige virksomheter, og ikke de høyere avgiftssatsene for kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser. Fra 2021 vil det dermed gjenstå om lag 25 virksomheter som vil ha økonomisk insentiv til å benytte den reduserte avgiftssatsen for naturgass og LPG levert til kjemisk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

5 Utsatt forfallstidspunkt for særavgifter (drivstoffbransjen og bryggerinæringen)

Ved behandlingen av Prop. 67 S (2019–2020) og tilhørende Innst. 216 S (2019–2020), fattet Stortinget følgende anmodningsvedtak (vedtak nr. 448 av 31. mars 2020):

«Stortinget ber regjeringen utsette innbetaling av særavgifter for drivstoffbransjen til juni 2020.»

Ved behandlingen av Prop. 67 S (2019–2020) og tilhørende Innst. 216 S (2019–2020), fattet Stortinget følgende anmodningsvedtak (vedtak nr. 449 av 31. mars 2020):

«Stortinget ber regjeringen utsette innbetaling av særavgifter for bryggerinæringen til juni 2020.»

Ved behandlingen av Prop. 67 S (2019–2020) og tilhørende Innst. 216 S (2019–2020), fattet Stortinget følgende anmodningsvedtak (vedtak nr. 450 av 31. mars 2020):

«Stortinget ber regjeringen vurdere behovet for utsettelse av innbetalinger for andre særavgifter.»

Departementet legger til grunn at avgiftene som Stortinget sikter til for drivstoffbransjen er veibruksavgift på drivstoff, grunnavgift på mineralolje mv., avgift på smøreolje, CO₂-avgift på mineralske produkter og svovelavgift. For bryggerinæringen legges til grunn at vedtaket sikter til avgift på alkohol, avgift på alkoholfrie drikkevarer og avgift på drikkevareemballasje. Departementet anser det problematisk å avgrense utsettelsen til kun å omfatte betalingskrav som er knyttet til bryggerinæringen. Ut fra et nøytralitetshensyn legger departementet opp til at utsettelsen skal omfatte alle som er registrert som avgiftspliktige virksomheter for disse avgiftene. Departementet vil komme tilbake med en vurdering av behovet for å utsette innbetalinger for andre særavgifter i Revidert nasjonalbudsjett 2020.

De fleste særavgiftspliktige i drivstoffbransjen og bryggerinæringen er registrert som særavgiftspliktige. Skatteleggingsperioden for registrerte særavgiftspliktige er en kalendermåned, og oppgave over avgiftsplikten for en periode (termin) skal leveres senest den 18. i måneden etter. Neste oppgave som skal leveres er 18. april 2020. Den omfatter opplysninger om avgift oppstått i mars 2020. Særavgifter på grunnlag av oppgaven skal betales samme dag som oppgaven skal leveres, jf. skattebetalingsloven § 10-40 annet ledd.

Etter skattebetalingsloven § 10-40 tredje ledd, kan departementet i forskrift gi nærmere regler om forfallstidspunktene for krav som omhandlet i første ledd. Departementet foreslår at fullmaktsbestemmelsen utvides, slik at departementet gis adgang til i forskrift å gi regler om avvikende forfallstidspunkt for enkelte situasjoner og at den også omfatter forfall for registrerte særavgiftspliktige, jf. skattebetalingsloven § 10-40 annet ledd. Departementet vil i forskrift gi bestemmelser som innebærer utsettelse av avgiftsinnbetalingen. I stedet for utsatt betalingsfrist, kan det være aktuelt å tillate utsatt leveringsfrist for skattemeldingen. Departementet tar sikte på at betalingene for mars og april utsettes fra henholdsvis 18. april og 18. mai 2020 til 18. juni 2020.

Departementet gjør oppmerksom på at betalingsutsettelsen for de registrerte avgiftspliktige ikke nødvendigvis vil bidra til bedret likviditet for etterfølgende omsetningsledd, som serveringssteder og butikker eller drivstofforhandlere, eller sluttbrukere av varene, som transportører og husholdninger. Dette skyldes at avgiften som hovedregel vil være overveltet i prisen når varene blir levert fra de avgiftspliktige virksomhetene.

En utsettelse som beskrevet anslås å bedre likviditeten til virksomheter som er avgiftspliktige for veibruksavgift på drivstoff, grunnavgift på mineralolje mv., avgift på smøreolje, CO₂-avgift på mineralske produkter og svovelavgift med om lag 4,3 mrd. kroner. For virksomheter som er avgiftspliktige for avgift på alkohol, alkoholfrie drikkevarer og drikkevareemballasje, anslås det at utset-

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

telsen innebærer en samlet likviditetsfordel på om lag 3,3 mrd. kroner.

For staten vil en utsettelse av avgiftsinnbetalingene medføre en rentekostnad. Denne bokføres budsjetteknisk på budsjettpostene til avgiftene som omfattes av betalingsutsettelsene. Rentetapet beregnes med en rente på 1 pst. Utsettelse av innbetalinger antas å øke mislighold av avgiftskrav, og dermed redusere bokførte avgiftsinntekter i 2020. På usikkert grunnlag antas det at utsettelse av innbetalinger medfører tap av avgiftsinntekter tilsvarende 2,5 pst. av de aktuelle forpliktelsene, regnet på årsbasis. Departementet beregner at

rentetapet og tap fra mislighold vil gi et samlet provenyrtap for staten på 32 millioner kroner bokført i 2020. Av dette anslås 18 mill. kroner å gjelde avgifter fra oljeselskapene som leverer drivstoff, mens 14 mill. kroner anslås å gjelde avgiftene på alkohol, alkoholfrie drikkevarer og drikkevareemballasje.

Departementet viser til forslag til endringer i skattebetalingsloven § 10-40 tredje ledd, som gir departementet adgang til i forskrift å gi regler om avvikende forfallstidspunkt for enkelte situasjoner.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenstepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenstepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

6 Avviklingen av totalisatoravgiften

Totalisatoravgiften er en avgift på hesteveddeløp. Fra 1. januar 2020 skal det betales avgift til statskassen av inntekter fra totalisatorspill med 3,33 pst. av bruttoomsætning per år. Norsk Rikstoto er i dag eneste aktør med tillatelse til å avholde totalisatorspill. Nærmere regler om avgiften er gitt av Landbruks- og matdepartementet. Som en konsekvens av forbudet mot idrettsarrangement har det etter 12. mars ikke vært tillatt å arrangere hesteveddeløp i Norge. Dette har medført en nedgang i Norsk Rikstotos omsetning, noe som igjen vil

kunne medføre reduserte tilskudd til norsk hesteanæring. Regjeringen er opptatt av at norsk hesteanæring ikke skal rammes for hardt av forbudet mot hesteveddeløp. Regjeringen foreslår derfor å avvikle totalisatoravgiften for 2020, slik at den ikke reduserer Norsk Rikstotos mulighet til å dele ut tilskudd i 2020. Se forslag til avgiftsvedtak. En avvikling av avgiften for 2020 vil gi et anslått provenytap på 100 mill. kroner bokført, og 120 mill. kroner påløpt.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om

- lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall
- lov om endring i innskuddspensjonsloven
- lov om endring i foretakspensjonsloven
- lov om endring i tjenestepensjonsloven
- lov om endring i forsikringsavtaleloven
- lov om endring i skattebetalingsloven

og

- vedtak om endring i Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter
- vedtak om endring i Stortingets vedtak om totalisatoravgift

(økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til

- lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall
- lov om endring i innskuddspensjonsloven
- lov om endring i foretakspensjonsloven
- lov om endring i tjenestepensjonsloven
- lov om endring i forsikringsavtaleloven
- lov om endring i skattebetalingsloven

og

- vedtak om endring i Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter
- vedtak om endring i Stortingets vedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

i samsvar med et vedlagt forslag.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

A – Forslag til lovvedtak

Forslag

til lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall

§ 1 Lovens formål

Formålet med loven er å etablere en midlertidig ordning for tilskudd til foretak som har stort omsetningsfall som følge av utbrudd av koronavirus.

§ 2 Stedlig virkeområde

Loven gjelder på norsk territorium. Loven gjelder for Svalbard, Jan Mayen og bilandene i det omfanget og med de stedlige tilpasningene Kongen bestemmer.

§ 3 Virkeområde

(1) Tilskuddsordningen gjelder for kalendermånedene mars, april og mai 2020. Kongen kan i forskrift forlenge ordningens varighet.

(2) Ordningen gjelder for foretak som er registrert i foretaksregisteret med hjemmel i foretaksregisterloven § 2-1, og enkeltpersonforetak registrert i enhetsregisteret hvis foretakets inntekt er innehavers hovedinntektskilde. Foretaket må være skattepliktig til Norge, jf. skatteloven § 2-2 første ledd, eller deltakerne i foretaket må være skattepliktig til Norge for selskapets inntekter, jf. skatteloven § 2-2 tredje ledd. Ordningen omfatter også tilfeller der foretaket eller foretakets eier skattlegges i Norge for virksomhet her etter skatteloven § 2-3 første ledd bokstav b.

(3) Departementet kan gi forskrift om nærmere avgrensning av virkeområdet, herunder at ordningen ikke skal gjelde for foretak i visse næringer og foretak som er eid av stat eller kommune.

§ 4 Vilkår for tilskudd

(1) Foretak som nevnt i § 3 og som oppfyller følgende vilkår kan få tilskudd:

- Foretaket har ansatte. Dette vilkåret gjelder ikke for enkeltpersonforetak og ansvarlige sel-

skap der foretakets inntekt er innehavers eller minst en av deltagernes hovedinntekt

- Foretaket har i perioden det søkes tilskudd om hatt et stort omsetningsfall
- Foretaket utøver lovlig virksomhet
- Foretaket er ikke under konkursbehandling

(2) Departementet kan gi forskrift til utfylling av denne paragrafen, herunder om beregning av omsetning og omsetningsfallets størrelse, og fastsette ytterligere vilkår.

§ 5 Tilskuddets størrelse

(1) Tilskudd fastsettes på grunnlag av foretakets omsetningsfall og faste, uunngåelige kostnader i den måneden tilskuddet gjelder.

(2) Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av denne paragraf. Departementet kan herunder gi regler om beregningen av tilskuddet, blant annet hvilke kostnader som omfattes, egenandel, nedskaleringsfaktor for enkelte typer kostnader, særskilte regler for egenandel og kostnader for foretak som er omfattet av statlig pålegg om stenging, øvre grenser for tilskudd som kan gjelde per måned og for hele perioden tilskuddsordningen gjelder og som kan gjelde for det enkelte foretak eller samlet for konsern samt særskilte regler for konserninterne kostnader og omsetning.

§ 6 Generelle forvaltningsregler

(1) Med de særregler som er gitt i §§ 7 til 13, gjelder skatteforvaltningsloven så langt den passer for behandling av saker etter loven her. Forvaltningsloven gjelder ikke for behandling av saker etter loven her, med unntak av forvaltningsloven kapittel VII om forskrifter.

(2) Departementet kan gi forskrift om forvaltningsregler som skal gjelde for behandling av saker etter loven her, herunder utfylle og fravike reglene i skatteforvaltningsloven.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

§ 7 Tilskuddsmyndighet og klageinstans

Skatteetaten er tilskuddsmyndighet etter loven. Skattekontoret treffer vedtak i første instans. Skattedirektoratet er klageinstans.

§ 8 Innhenting av opplysninger

(1) Tilskuddsmyndigheten kan uten hinder av taushetsplikt innhente opplysninger ved å pålegge offentlige myndigheter og private rettssubjekter å gi opplysninger som kan ha betydning for tilskudd etter denne loven og kontrollen av dette. Første punktum gjelder også personopplysninger.

(2) Departementet kan gi forskrift om innhenting av opplysninger etter første ledd, herunder om hvem tilskuddsmyndigheten kan innhente opplysninger fra og hvilke opplysninger som kan innhentes.

§ 9 Søknad om tilskudd

(1) Tilskudd etter denne loven gis etter søknad. Søknaden skal inneholde opplysninger som kan ha betydning for fastsetting av tilskuddet.

(2) Departementet kan gi forskrift om krav til søknaden, herunder om hvordan opplysninger skal gis, nærmere vilkår for leveringsmåte og format, hvilke opplysninger søknaden skal inneholde, frister og om bekreftelse av opplysninger fra revisor eller regnskapsfører.

§ 10 Opplysningsplikt for søkeren

(1) Den som søker om tilskudd etter denne loven, skal gi riktige og fullstendige opplysninger. Søkeren skal opptre aktsomt og lojalt, og skal varsle tilskuddsmyndigheten om eventuelle feil.

(2) Departementet kan gi forskrift om bekreftelse og dokumentasjon av opplysninger fra søkeren og om opplysningsplikt for den som har mottatt tilskudd. Bestemmelsen i § 9 annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 11 Vedtak om tilskudd

Tilskuddsmyndigheten treffer vedtak om fastsetting av tilskudd etter denne loven. Tilskuddsmyndigheten kan sammenstille nødvendige opp-

lysninger og treffe vedtak som utelukkende er basert på automatisert behandling av personopplysninger.

§ 12 Administrative sanksjoner

(1) Administrativ sanksjon ilegges tilskuddsmottaker som forsettlig eller grovt uaktsomt gir tilskuddsmyndigheten uriktig eller ufullstendig opplysning, eller unnlater å gi pliktig opplysning, når vedkommende forstår eller bør forstå at det kan føre til uberettigede økonomiske fordeler.

(2) Fristen for å ilegge administrativ sanksjon er fem år etter utløpet av den perioden vedtaket om tilskudd gjelder.

(3) Administrativ sanksjon beregnes med 30 eller 60 prosent av tilskuddet som tilskuddsmottakeren uberettiget har mottatt.

(4) Skatteforvaltningsloven §§ 14-8 til 14-11 gjelder tilsvarende så langt det passer. Skatteforvaltningsloven §§ 14-1 til 14-7 kommer ikke til anvendelse ved behandlingen av saker etter loven her.

(5) Departementet kan gi forskrift om administrative sanksjoner.

§ 13 Straff

Straffeloven §§ 378 til 380 om skattesvik gjelder tilsvarende for den som mottar uberettiget tilskudd, likevel slik at bare forsettlige eller grovt uaktsomme overtredelser omfattes.

§ 14 Betaling og innkreving

(1) Departementet kan gi forskrift om betaling av tilskudd etter denne loven, herunder om krav på tilbakebetaling og innkreving av utbetalt tilskudd og om renter og administrative sanksjoner. Departementet kan også gi forskrift om hvem som er kravsmyndighet.

(2) Krav på tilbakebetaling av tilskudd er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 15 Lovens ikrafttredelse, overgangsbestemmelser

(1) Loven trer i kraft straks.

(2) Departementet kan gi forskrift om overgangsbestemmelser.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Forslag

til lov om endring i innskuddspensjonsloven

I

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold skal § 4-3 nytt fjerde og femte ledd lyde:

(4) Foretak som ikke har bestemmelser i regelverket som nevnt i tredje ledd, kan beslutte at arbeidstakere likevel skal være medlem av pensjonsordningen under permitteringen. Foretaket har ikke plikt til å betale innskudd til pensjonssparing, forsikring som gir rett til innskuddsfritak ved uførhet, eller eventuelle uføre- og etterlatteforsikringer for de permitterte arbeidstakerne.

(5) Adgangen til å beholde medlemskap under permittering som nevnt i fjerde ledd, gjelder så lenge arbeidstaker er lovlig permittert fra foretaket. Arbeidstaker som blir sykemeldt under permittering

og fortsatt er sykemeldt når permitteringsperioden avsluttes, skal likevel beholde medlemskapet i pensjonsordningen frem til vedkommende gjeninntre i arbeidsforholdet eller arbeidsforholdet opphører. Arbeidstakeren skal beholde medlemskapet i pensjonsordningen under permittering selv om arbeidstakeren meldes inn i ny pensjonsordning hos annen arbeidsgiver.

II

1. Endringene i I trer i kraft straks.
2. Endringene i I oppheves 6 måneder etter ikrafttredelsen, med mindre Kongen beslutter forlengelse.
3. Departementet kan gi overgangsregler.

Forslag

til lov om endring i foretakspensjonsloven

I

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon skal § 3-7 nytt fjerde og femte ledd lyde:

(4) Foretak som ikke har bestemmelser i regelverket som nevnt i tredje ledd, kan beslutte at arbeidstakere likevel skal være medlem av pensjonsordningen under permitteringen. Foretaket har ikke plikt til å betale premie for pensjonssparing, forsikring som gir rett til premiefritak ved uførhet, eller eventuelle uføre- og etterlatteforsikringer for de permitterte arbeidstakerne.

(5) Adgangen til å beholde medlemskap under permittering som nevnt i fjerde ledd, gjelder så lenge arbeidstaker er lovlig permittert fra foretaket. Arbeidstaker som blir sykemeldt under permittering

og fortsatt er sykemeldt når permitteringsperioden avsluttes, skal likevel beholde medlemskapet i pensjonsordningen frem til vedkommende gjeninntre i arbeidsforholdet eller arbeidsforholdet opphører. Arbeidstakeren skal beholde medlemskapet i pensjonsordningen under permittering selv om arbeidstakeren meldes inn i ny pensjonsordning hos annen arbeidsgiver.

II

1. Endringene i I trer i kraft straks.
  2. Endringene i I oppheves 6 måneder etter ikrafttredelsen, med mindre Kongen beslutter forlengelse.
  3. Departementet kan gi overgangsregler.
-

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Forslag til lov om endring i tjenestepensjonsloven

I

I lov 13. desember 2013 nr. 106 om tjenestepensjon skal § 3-6 nytt fjerde og femte ledd lyde:

(4) Foretak som ikke har bestemmelser i regelverket som nevnt i tredje ledd, kan beslutte at arbeidstakere likevel skal være medlem av pensjonsordningen under permitteringen. Foretaket har ikke plikt til å betale innskudd til pensjonssparing, forsikring som gir rett til innskuddsfritak ved uførhet, eller eventuelle uføre- og etterlatteforsikringer for de permitterte arbeidstakerne.

(5) Adgangen til å beholde medlemskap under permittering som nevnt i fjerde ledd, gjelder så lenge arbeidstaker er lovlig permittert fra foretaket. Arbeidstaker som blir sykemeldt under permittering

og fortsatt er sykemeldt når permitteringsperioden avsluttes, skal likevel beholde medlemskapet i pensjonsordningen frem til vedkommende gjeninntreter i arbeidsforholdet eller arbeidsforholdet opphører. Arbeidstakeren skal beholde medlemskapet i pensjonsordningen under permittering selv om arbeidstakeren meldes inn i ny pensjonsordning hos annen arbeidsgiver.

II

1. Endringene i I trer i kraft straks.
2. Endringene i I oppheves 6 måneder etter ikrafttredelsen, med mindre Kongen beslutter forlengelse.
3. Departementet kan gi overgangsregler.

Forslag til lov om endring i forsikringsavtaleloven

I

I lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler skal § 19-7 nytt tredje ledd lyde:

Retten til å fortsette forsikringsforholdet etter første ledd gjelder tilsvarende for arbeidstaker som er medlem av foretakets pensjonsordning under permittering iht. innskuddspensjonsloven § 4-3 fjerde ledd, foretakspensjonsloven § 3-7 fjerde ledd eller tjenestepensjonsloven § 3-6 fjerde ledd. Forsikrings-selskapet skal sende melding som nevnt i første ledd tredje punktum til medlemmene. Fristen i første ledd siste punktum gjelder tilsvarende. Ved gjeninntreden i arbeidsforholdet etter permittering har

medlemmet rett til å avslutte forsikringsforholdet og få tilbakebetalt uavløpt premie. Det skal ikke stilles krav om ny egenerklæring, arbeidsdyktighetserklæring eller karenperiode ved gjeninntreden i arbeidsforholdet.

II

1. Endringene i I trer i kraft straks.
  2. Endringene i I oppheves 6 måneder etter ikrafttredelsen, med mindre Kongen beslutter forlengelse.
  3. Departementet kan gi overgangsregler.
-

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenstepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenstepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

Forslag til lov om endring i skattebetalingsloven

I

I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav gjøres følgende endring:

§ 10-40 tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om forfallstidspunktene for krav som

omhandlet i første ledd og *avvikende forfallstidspunkt i enkelte situasjoner for krav som omhandlet i annet ledd.*

II

Endringen under I trer i kraft straks.

Lov om midlertidig tilskuddsordning for foretak med stort omsetningsfall, endringer i innskuddspensjonsloven, foretakspensjonsloven, tjenestepensjonsloven og forsikringsavtaleloven (om håndtering av permitterte ansatte i private tjenestepensjonsordninger), skattebetalingsloven, vedtak om endring i stortingsvedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter og stortingsvedtak om totalisatoravgift (økonomiske tiltak i møte med virusutbruddet)

B – Forslag til stortingsvedtak

Forslag

til vedtak om endring i Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter

I

I Stortingets vedtak 13. desember 2019 om CO₂-avgift på mineralske produkter (kap. 5543 post 70) gjøres følgende endring:

§ 1 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:
Det skal betales avgift med kr 0 per Sm³ naturgass og kr 0 per kg LPG for produkter som leveres til kje-

misk reduksjon eller elektrolyse, metallurgiske og mineralogiske prosesser.

II

Endringen under I trer i kraft 1. april 2020.

Forslag

til vedtak om endring i Stortingets vedtak om totalisatoravgift

I

Stortingets vedtak 13. desember 2019 om totalisatoravgift for budsjettåret 2020 (kap. 5562 post 70) oppheves.

II

Endringen under I trer i kraft 1. januar 2020.

Bestilling av publikasjoner

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

www.publikasjoner.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: Departementenes sikkerhets- og
serviceorganisasjon – 04/2020

